

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrierile nefrancați nu se primesc. Manuscrisurile nu se retrimit.
INSERATE se primesc la **ADMINISTRAȚIUNEA** în Brașov și la **redacțiunile** din următoarele orașe: **Vienna:** M. Dokes Nachf., Max. Augenthaler & Emerich Losner, Heinrich Schafek, Rudolf Wosse, A. Oppelke Nachf., Anton Oppolik. **În Budapesta:** A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. **În Hamburg:** Maroyl & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seziă garmond pe o coloană 8 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. — Publicări mai dese după tariful și învoială.
RECLAME pe pagina a 8-a o seziă 10 cr. sau 30 banf.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXIII.

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Anstro-Ungaria:
 Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
 N-rii de *Dumneacă* 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 N-rii de *Dumneacă* 8 franci.
 Se primumără la toate oficiile poștale din țară și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov
 Administrațiunea, Piața mare Târgul Inului Nr. 30, etajul I.: Pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr. Cu dăruți în casă: Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. — Un exemplar 5 cr. v. a. sau 15 banf. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 44.

Brașov, Vineri 25 Februarie (9 Martie).

1900.

Afacerea Banffy.

Nu puțină senzațiune a produs în cercurile politice din Budapesta și din Viena afacerea Banffy, care a înmulțit dăile acestea șirul afacerilor politice și personale din sinul deputaților dietali maghiari.

Am arătat la timpul său cum politica lui Banffy erăși a început să iese la suprafață și cum influința ei în sinul partidului guvernamental a început să se manifeste mai tare dela lansarea cestiunii naționalităților în dietă încôce. De atunci Banffy a înființat și un diar, cu care a început lupta pe față contra influenței politice rivalului său Coloman Szell.

Cei din opoziția, cari nu se țin de compania lui Eötvös, cel ce era în ascuns înțeles cu Banffy și-l sprijinea unde numai putea, se plâng că în urma atitudinii de cunctator a lui Szell și a stărilor destrămate din Austria, politica lui Banffy a ajuns erăși să domineze. A fost așa-dăr o rafinată trăsătură de șac de a ataca pe Banffy, — care își manifestă deja prea vehement pofta de a ajunge erăși la putere — tocmai în punctul cel mai delicat, și a-l ataca încă într-un diar din Viena, care se bucură de mare vață la curte.

S'a afirmat adecă în acest diar, că intențiunea lui Banffy de a-și da dimisiunea din postul de mareșal al curții își are isvorul în raporturile sale cu ministru-președinte Szell, cari sunt așa de încordate, încât la retragerea sa Banffy nu a predat succesorului său nici banii adunați la 1898 pentru scopuri electorale, banii adunați din Ungaria, Austria și chiar din străinătate, ca pregătire pentru alegerile dietale, ce le avea în vedere în anul acela, cari însă nu s'au făcut.

Acăsta a fost o împunsătură destul de simțibilă, și Banffy s'a și grăbit, de a cere satisfacția dela diarul „Vaterland“, făcând din pretinsul atac o afacere personală. Editorul diarului „Vaterland“ a răspuns plenipotențiatilor lui Banffy, că el n'a avut și n'are nimic personal cu acesta și nu i-a trecut prin gând a ataca personal pe fostul ministru-președinte. Ceea-ce a vrut să aducă la cunoștința publică a fost numai, că fostul ministru-președinte nu predă ministrului președinte de acum fondurile electorale, ce le-a adunat în 1898; acăsta este o afacere politică, er nu o cestiune, ce atinge onôrea personală.

Plenipotențiatii lui Banffy nu s'au mulțumit cu acăsta lămurire și au cerut, ca redacția fôiei vieneze să rectifice scirea adusă, după cum ei anume cer. Nu scim încă, ce atitudine a observat în urma acăsta „Vaterland“.

Dăr acum urmăză momentul cel mai interesant. Partida populară maghiară din dietă voește să facă din afacerea lui Banffy o afacere

politică. Se vorbesce, că ar voi să propună punerea în stare de acuzățiune a baronului Banffy. Va să dăcă putem să ne așteptăm la o discutiune și luptă infocată în dietă contra lui Banffy, care când a cădut dela putere înainte cu un an, a amenințat, că va mai arăta el odată ce pôte.

Organul amintitei partide formulăză deja de pe acum întrebările ce le vor pune lui Banffy, cerând dela el, ca să nu se ascundă îndărătul unei afaceri cavaleresci, ci să iese pe plan, să spună însuși cum stă lucrul și să declare, fără martori și plenipotențiatii, că acuzările lui „Vaterland“ sunt mincinoșe. „Să declare aceste, dăcă pôte — și de le va declara și dovedi opoziția va fi mulțumită, altfel nu“.

Etă aceste întrebări: E adevărat, că br. Banffy în 1898 a adunat și a primit, pentru a face nouă alegeri, banii din Ungaria, Austria și din străinătate, cu scop de a nimici deplin opoziția decimată la 1896? Adevărat e, că a primit și banii din afară pentru acest scop? Adevărat este, că acești banii i-a adunat ministru-președinte de atunci, care nu era ministru unui partid, ci al țării, al monarhului? Adevărat e, că acești banii, după-ce a cădut, nu i-a predat urmașului său, și că printr'asta a voit să arate contrastul cel mare, ce a esistat și esistă între el și urmașul său?

Astfel s'a născut acuma o cestiune Banffy, pe care amintita opoziția o declară de cestiune eminent politică.

Viitorul Austriei. Sub titlul acesta publică cunoscutul conducător cehic Pacak un articol într-o fôia cehică, discutând asupra situațiunii viitoare în Austria, după-ce parlamentul ar fi dizolvat. După părerea lui Pacak, o dizolvare pôte să fiă păgubitoare numai pentru partida catolică și pentru Poloni. Cehilor le este cu totul indiferent, ce se va întâmpla cu adunarea imperului. Este probabil, dăce, că viitoră camera va fi mult mai sêlbatică, decât cea actuală și că îndată după ea o să urmeze absolutismul. Cehii însă nu se sparie de absolutism; ei sciu, că o parte a funcționarilor se bucură deja înainte, că pot să năvălescă asupra națiunii cehice, ca s'o turtescă la pârète. Absolutismul însă, continuă Pacak, nu ține veofnic și sfârșitul lui va fi probabil acela, că cestiunile de drept public în Austria își vor primi o firescă soluțiune. Cehii, dăce în fine Pacak, n'au nici un interes, ca de dragul salvării parlamentului să se jertfescă pe sine, căci tot dăuna când de sus au suflat vânturi reci asupra lor, majoritatea nu s'a espus pentru ei. E fôrte firesc, așa-dăr, dăcă Cehii nu vor lăsa să fiă jupuiți de dragul dreptei parlamentare.

Atitudinea Cehilor devine din ce în ce mai pronunțat opozițională. Comitetul executiv al partidului Cehilor tineri a decis să provôce pe deputații cehi la cea mai înflăcărată opoziția contra guvernului.

După „Morlawka Orlice“ din Brünn, comitetul executiv al tinerilor Cehi a în-

vitat pe toți cei-ce lucrăză la înființarea „consiliului național“ să-și alégă delegați în acest consiliu, care are de scop realizarea egalei îndreptățiri politice și limbice a poporului cehic, precum și a dreptului public boem, și înălțarea științei, culturii și economiei naționale cehice.

Născocire de nouă delict.

Asupra proiectatei întregiri novelare a codului penal ung., de care am făcut amintire în numărul de eră al fôiei noastre, și prin care ministru de justiția intenționăză a introduce nouă delict speciale relative la naționalitățile namaghiare, „Sieb. d. Tageblatt“ a scris două articole remarcabile.

Cu privire la dispoziția propusă, prin care se țintesc a mărgini și împiedeca ajutorarea din străinătate a instituțiilor de cultură ale naționalităților, „Sieb. d. Tageblatt“ dăce între altele:

„In dispoziția acăsta se observă tendința suspectă de a introduce scopuri politice în afaceri culturale. De unde își ia ministru de justiția dreptul de a atribui lucrării biserice și școlii și în cercurile naționalităților alte intențiuni, decât acelea, ce le are pe drumul cel drept al chiamării lor?... Insemnă de a ignora în mod desprețitor acăsta lucrare de cultură, când se admite, că școlile și bisericile pot fi dușmane statului, — afară dăcă acăsta inimiția contra statului se găsește deja în nișuința, de a-și desvolta cultura pe terenul propriu național și a se ridica astfel la Dumneșeu, și dăcă nu este cel maghiar“.

„Mai mult însă răsuffă din aceste dispozițiuni ticăloșă nerecunoștință. Tot ce are mai bun în cultura ei Ungaria a primit din străinătate, începând dela Sfântul Stefan, apoi pe timpul regelui Mathia, la curtea căruia erau învățații italieni, până la pedagogii seculului al 17-lea Opitz, Bisterfeld, Comenius și până în ziua de azi, când cărțile didactice și planurile de învățământ germane sunt traduse în limba maghiară și când școlile unguresc trăiesc din munca culturală a Germaniei.“

„Și acuma să vină dieta ungară și după-ce școlile maghiare organizate, tot ce e mai bun, tot: formă și viață, au primit cu mâinile deschise din străinătate, să nu vră să lase a intra în țără cele câte-va picături de ajutorare materială, ce voiesc să vină din străinătate pentru școlile namaghiare. Nerecunoștôre în cel mai mare grad este însă acăsta proiectată dispoziția, fiind-că, precum se scie, cu tot paragraful frumos din legea de naționalitate, pentru școlile namaghiare nu se face absolut nimic“.

„Dăr dispoziția din cestiune, dăce „S. d. Tagbl.“, vatămă și drepturi esistente, cară nu pot fi șterse numai așa per tangențem prin adausuri novelare la codul penal. Constituția biserice evang.-săsesci din Ardeal enumeră între punctele celelalte ca aparținând ceroului de activitate al consistoriului și „mijlocirea de contribuiri de ajutorare și de mile pentru biserică și școlile dinăuntru și din afară“. Printr'asta este eschisă ori-ce altă mărginire a acestui drept al bisericei săsesci“.

Despre a doua dispoziția a noului proiect, care amenință cu închisôre de stat și cu amendă mare pe cei ce participă la reuniuni, adunări, cortegiuri și festivități în străinătate, „al căror scop este de a deștepta ură în contra unei instituțiuni de stat ungare, său în contra vre-unei naționalități, clase său confesiuni din Ungaria“, „Sieb. d. Tageblatt“ face observațiunile următore:

„In sine, n'ar fi de dăis nimic contra cuprinsului acestui paragraf proiectat. Nimeni n'o să ațite contra instituțiilor etc. din patriă și și mai puțin încă din străinătate. Dăr pedepsirea unei astfel de fapte e prevădută deja în codul penal. — Tendința deosebită a acestui dispoziții se arată tocmai în aceea, că nu e necesară. Cel ce ațite etc. este după lege pedepsit, și sub acăsta lege stă cetățenul ungar și când petrece în străinătate. Dăr nouă dispoziția nu vră să dăcă, că cel ce comite păcatul din cestiune e a-se pedepsi, ci vră în genere să ingreuneze, ba mijlocit să oprăscă participarea la „reuniuni, adunări, cortegiuri și festivități“ în străinătate. De aceea, nu numai cel ce comite faptul, cel ce ațite etc., ci cel ce ia parte la o astfel de reuniune, adunare, are să fiă pedepsit. Urmare ar fi, ca nimeni să nu mai cuteze, de a lua parte la adunări și reuniuni străine, dăcă nu vră să se espună pericolului de a primi pedepse aspre. N'ar puté de es. să-i vină în gând odată unei societăți geografice, căreia îi aparțin, de a critica aspru rebotezarea numelor localităților în Ungaria, său să-i vină în gând unei adunări pedagogice, la care iau parte, a condamna maghiarizarea în masă a numelor învățătorilor populari — și așa „a deștepta ură“, în cazul prim contra unei dispozițiuni a statului, în cazul al doilea contra unei clase esistente în Ungaria? Cine va dovedi, dăcă lucrul se va interpreta așa, că reuniunea n'a fost înființată, că adunarea n'a fost convocată tocmai pentru scopul acăsta? Nu trebuie ca eu, ca să nu viu în conflict cu codul penal, să ies mai bine din reuniune și să nu iau parte la adunare?“.

Dăr și în altă privință acăsta novelă e aptă, dăce „S. Tagbl.“, de a eserita un efect discompunător. După cari indicii să se judece, nu numai dăcă o persoană a luat parte la o astfel de adunare etc., ci dăcă adunarea a avut intențiunea a deștepta ură în una din direcțiunile numite? Raporturile diarelor vor fi aici mărturiile inculpătore, și aceste sunt cu colorit de partid. Ce ușor pôte dăr să i-se dea unui discurs, unei rezoluțiuni un ascuțit, care nici n'a fost în intențiunea adunării! Procurorul se va puté ținé numai de raportul diarelor și de numele persônelor participante, și e în mâna lui de a te pedepsi și șicana. Ori dără să se creeze un sistem polițienesc internațional, prin care în direcțiunea acăsta să se pôtă strict supraveghia cetățenii statului în străinătate?..

Cât dispreț — dăce mai departe „S. d. Tgbl.“ — nu e în acuzarea și suspiționarea naționalităților, ce-o conține acăsta dispoziția? Cât de mare trebuie să fiă abisul între cetățenii patriei și cât de mare trebuie să fiă temerea și frica, că în străinătate se țin reuniuni, adunări etc. numai spre a demonstra contra Ungariei! Sunt stări nesănătôse, produse prin lipsa de iubire, ca și prin reea înstrăinare față cu

naționalitățile țării și prin propria conștiință rea...

De ne va întreba cine-va — încheiă „S. d. Tgbl.“ — de ce ne ridicăm vocea deja acum, când încă proiectul nu s'a prezentat anchetei? De aceea, pentru-că noi deja în această prezentare unei anchete, vedem un pas, ce amenință direct pacea în patriă și printr'asta binele statului, un pas făcut pe povârnișul tratării naționalităților...

Din „Reichsrath“.

Camera seniorilor din Austria a terminat alaltăeri dezbaterile asupra programului guvernului. Aici programul ministerului Koerber a întâmpinat aproape din partea tuturor aprobare. Vorbitorii partidei progresiste germane principele Carol Auersperg și principele Fürstenberg, au accentuat necesitatea de a se stabili prin lege limba germană ca limbă mijlocitoare.

Ministrul-președinte Koerber duse între altele că, după cum crede el, vor sosi momente, în care interesele comune vor învinge interesele naționale. Mulțumesc camerei seniorilor, că e gata de a sprijini guvernul la soluțiunea cestiunii naționale. În cestiunea limbilor trebuie să se facă destul înainte de toate trebuințelor faptice. Pentru acesta însă e de lipsă, ca toate partidele să arate prevenire și curaj. Conferența de înțelegere a ajuns a-se uni asupra câtorva puncte. Guvernul o consideră numai vremelnic întreruptă și speră, că continuându-se va aduce și mai bune rezultate. Stagnarea lucrărilor parlamentului e foarte durerosă. Guvernul, dăce, e condus numai de gândul la saluta imperiului.

Dr. Rieger, conducătorul Cehilor bătrâni, accentuează, că cu toate neînțelegerile, ce se vor fi ivit între națiunea cehică și dinastia în timpul din urmă, e convins, că trebuie să se împace, pentru-că au lipsă una de alta și nu se poate ugea una fără de alta. Guvernul, dăce, prin convocarea conferenței de înțelegere a pășit pe drumul adevărat. Încât pentru soluțiunea cestiunii limbilor însă e de părere, că ea n'are să se facă în „Reichsrath“, oi în dietă. Vorbesce de agitațiunile în Boemia ale partidei extreme germane, care nu e austriacă, căci întesce la unirea tuturor Germanilor într'un imperiu. Această partidă creșce mereu și ea terorizează și alte elemente moderate. Ei nu-i convine să se facă pace; vré să susțină ferberea, ca să-și ajungă scopul. Germanii în Boemia se tem, că-i vor majorisa Cehii, dér aceștia au destulă minte, ca să nu-i împingă prin asuprire în brațele admiratorilor lui Bismarck. Mai departe accentuează necesitatea, ca să se schimbe constituția și combata idea unei egemonii germane și a limbii de stat germane pentru Austria. Trebuie să se creeze o constituția, care să satisfacă tuturor cerințelor.

Prințul Carl Auersperg: Protestează în contra suspiționării lui Rieger, că nu toți Germanii ar fi buni austriaci și dăce, că Germanii vor ține tare la constituția existentă și nu se vor învoi nici-odată la o schimbare séu delăturare a ei.

Afacerea Banffy - „Vaterland“ preocupă viu cercurile din Budapesta. Seim, că mandatarii lui Banffy nu s'au mulțumit cu rectificarea publicată de fôia vieneză, decât numai în ceea-ce privește partea personală, oă adecă „Vaterland“ n'a vrut să se atingă de onôrea individuală a lui Banffy. Cu partea politică a rectificării nu sunt mulțumiți, și de aceea martorii lui Banffy pretind: 1) publicarea unei rectificări în sensul, că Banffy ca ministru-președinte, și ca președintele partidei liberale a pus la dispoziția urmașului séu, tot de ceea-ce a dispus, n'a lăsat nici mai mult, nici mai puțin după sine; 2) În ce privește cassa electorală dela 1898, pretind să se constate, că o astfel de cassă n'a existat și că prin urmare, br. Banffy n'a putut reține nimic la sine, séu la alții o astfel de cassă; 3) Pretind, în fine, că „Vaterland“ să numescă pe autorul notiței, căci la cas

contrar vor cere satisfacția cavalească dela redactorul numitei foi.

Înainte de redactarea declarațiunii au fost lungi discusiuni între Banffy și mandatarii séi, apoi între aceștia, Fejervary, Tisza K., Zeyk și Pulszky. Declarațiunea a fost satisfăcută și prin ministru-președinte Szell, deôre-ce banffyștii pretind ca Szell să declare, că la Banffy nu se află nici un fel de cassă de banf, ce i-ar fi adunat pe când era ministru-președinte.

„Budapesti Hirap“ primește din Viena scirea senzatională, că din cercurile competente br. Banffy a fost provocat să-și dea dimisia din postul de măstru suprem la carte.

Deschiderea espositiei universale din Paris se va face de către președintele republicii Loubet în 14 Aprilie n. 1900 și marele public va pute să viziteze espositia începând din 15 Aprilie.

Maghiarisarea numelor în 1899.

Ungurii sunt de credință, că prin maghiarisări de nume cu forța își vor spori neamul așa, că cel mult în 50 de ani numai picior de Ungur are să se găsească dela Laita și până la Carpații Transilvaniei. Credința aceasta i-a fanatizat așa de tare, încât un șovinist încarnat ar sta să-și scotă ochii, decât i-ai spune, că prin maghiarisarea numelor cu forța — căci de bună-voia numai Jidovii și renegații își lapădă numele lor — n'au făcut nici o ispravă.

Turbarea maghiarisării numelor bantue mai ales de prin 1895 înôce, când faimosul Banffy a ajuns să se cocoțescă în fruntea treburilor țării. S'au constituit birouri prin țără și s'a dat ordin chiar dela guvern, ca toți slujbașii să-și ia nume unguresci. În privința aceasta au rămas pentru tot-deuna de tristă și revoltătoare amintire presiunile din oficiu, ce s'au făcut asupra nenorociților împiegați și muncitori nemaghiari de pe la căile ferate ungare. Deasemenea se va reaminti cu scârbă mișcarea, ca s'a pornit printre dăscălași unguri, în frunte cu inspectorii reg. de școle, în direcția de-a sili pe învățătorii de stat, comunali etc. să-și maghiarizeze numele.

Despre succesul acestei campanii de maghiarisare se face raport în fiă-care an. În 1898 s'a constatat însă, că maghiarisările de felul acesta au dat un rezultat mai slab decât în 1897, în 1899 mai slab decât în 1898. Așa ne spune cel puțin o statistică, ce-o publică faimosul mâncător de nume nemaghiare Telkes Simon, în statistica sa pe anul trecut 1899.

Pe baza datelor ministeriului de interne, Telkes constată cu durere, că în 1899 numai 3240 de indiviți au „petiționat“ pentru „schimbarea“ numelor, adecă mai puțin cu 3482 ca în 1898, adecă cu 51.80%. Constatarea aceasta e foarte simpatomatică. Causa scăderii cifrelor o aflăm noi în aceea, că Jidovii și renegații și-au maghiarisat deja numele în anii precedenți și că anul trecut și-l'au maghiarisat mai ales acele elemente fără patriă și stare, cari au imigrat în Ungaria. Asta apare și din constatarea lui Telkes, că în notele ministeriului de interne, cea mai mare parte din aceia, cari și-au maghiarisat numele, sunt trecuți ca ômeni fără ocupațiune. Afară de aceștia și-au maghiarisat numele aproape exclusiv funcționari și servitori dela căile ferate, dela postă, funcționari de pe la administrația, gendarmi, finanți, pădurari, teatraliști, studenți, agenți, calfe etc., va să dăce tot ômeni fără stare mai bună.

După religia cei mai mulți sunt mosaici, 1634, rom. cat. 1232, greco-cat. (ruteni) 106, gr. or. 30 etc. După naționalitate nu-i împarte statistică. La ce să-i și împartă, când vedem, că jumătate din cei-ce și-au maghiarisat numele sunt și acum Jidovii.

Așa-dér maghiarisarea numelor merge binșor calea racului. Dér șovinistii sunt scriștii și orbișii de patimă și nu vîd, că se espun risului ômenilor cu mîntea la loc.

SCIRILE ȚILEI.

— 24 Februarie v.

Secțiunea artelor frumoase din Bucouresci a ținut o ședință în sala Ateneului, la care au luat parte d-nii N. Grigorescu, Mirea, Stăncescu, Voinescu, G. S. Ștefănescu și alții. S'a hotărît: Alegerea unei comisii, care să culgă scenele din istoria culturală a Românilor, destinate a figura în Marea Frescă a Ateneului. Această comisiă se compune din d-nii: Grigorescu, Mineu, G. Dem. Theodorescu, N. Stănescu, V. A. Urechia. Primul și ultimul tablou au fost deja alese. Întăul va reprezenta trecerea oștilor romane, în frunte cu Traian, peștul lui Apolodor pentru a cuceri Dacia. Ultimul tablou va reprezenta încoronarea domnitorului Carol I ca Rege al României. Pentru esecutarea acestor două tablouri se va publica un concurs între pictorii români. A doua hotărâre, care s'a luat e următoarea: În cursul unei Martie se vor da două concerte, la cari se vor cânta bucăți din vechia noastră muzică națională.

Principele Ferdinand al României va pleca Joi în Italia, însoțit de d-nii: generalul Boerescu, maior A. Dumitrescu, Dr. Romalo, Dr. Trangott, Tamra și de miss Winter. În Italia principele se va întâlni cu principesa Maria și mica principesa Maria.

Cum se face dreptate celor ce o caută la judecătorii maghiare, se poate constata — dăce „Trib.“ din Sibiu — din următorul cas: La judecătoria cu jurați din Timișoara avea să se țină pertractare finală într'o afacere, în care erau numai Români dela sate implicați. Înainte de începerea pertractării, presidentul a adresat întrebare juraților, decât înțeleg perfect de bine limba maghiară, și pe unul, care dăcea, că nu e destul de tare în ea, l'a dat afară. N'a întrebat însă nimeni, decât jurații sciu românește, ca să înțelegă pe cei împiciniți.

Cununia văduvei archiducese Stefania se va face, spune „P. Ll.“ în 21 Martie în Miramare. În călătoria sa, archiducesa va fi însoțită de fiica ei, de măestrul suprem de curte contele Choloniowski, de contele Condanhove, Palfy și Szechenyi, dame de onôre, și de un medic. Actul cununii se va face în totă liniștea, funcționând ca preot cununător plebanul de curte Laur. Mayer.

Contra legii lui Heinze. În cercurile literare și artistice ale Germaniei au început să se facă mișcări de protest în contra legii lui Heinze. Toți literații și artiștii din Berlin sunt convocați la o ședință de protestare, la care vor lua cuvântul Sudermann, Eberlein și Herman Nissen. Un comitet compus din Theodor Mosen, Reinhold Begas, Ernst v. Wildenbruch și Max Lieberman vor face Țilele acestea apelul convenit. Deasemenea intră în luptă societatea germană artistică sub conducerea lui Anton Werner, societatea literară din Berlin, chiar și Academia artelor instructive. Societatea pressei din Berlin, în ultima sa întrunire generală, a luat o hotărâre, în care arată, că legea lui Heinze este dăunătoare întregii culturii intelectuale și artistice a poporului german. Pe de altă parte gazetele agrare și clericale răspândesc svonul, că reprezentanții mai multor partide din Reichstag s'au înțeles asupra înșghebării unui paragraf special pentru teatru, care va corăspunde și dorinței guvernului. În cas, decât această scire se va adeveri, atunci gazeta „Volks-Zeitung“ provôca pe minoritatea din parlament a trece la obstructionism și a împedca venirea legii lui Heinze în a treia discuția.

Sinucideri în Sécuime. În comitatul Treiscaunelor sinuciderile par a fi devenit o adevărată epidemie printre Sécui. În Țilele din urmă, după cum spune o fôia ungurescă, s'au ivit cinc șase cazuri de sinucideri. Unul dintre sinucigași, cu numele Kovács Ferencz din Sepși-Sângeorgiu, s'a dus la câmp ca să se spîndure de-o salcă. Înainte însă de-a săvîrși aceasta, s'a îmbătat bine cu rachiu, ca „să aibă curaj“,

apoi s'a spîndurat cu un ștreang de orînga unei sălci, dér pe calea acesta nu i-a succedat să se omôre, căci ștrîngul s'a rupt și Sécuiul a cădut într'o baltă, ce se afla sub salcă. Baltă nu era adencă, dér sinucigașul și-a găsit și aci mörtea, deôre-ce fiind beat, nu s'a putut ridica din baltă și s'a inecat.

Notar public în Arad. D-l Ioan Belez, deputat dietal guvernamental și avocat, fu numit notar public r. în Arad.

Răsboi între Costa-Rica și Nicaragua. Se vestesce din Washington lui „Morning Post“ cu data de 4 Martie, că o depeșă din Greytown spune, că Republica Costa-Riga are de gând să declare răsboi între Nicaragua.

Rusia în Persia. Gazeta de Petersburg face cunoscut: O societate persiană de drumuri de fer se va constitui Țilele acestea în Petersburg. Se dăce cu siguranță, că unul din porturile Persiei va fi luat în arîndă cu aceleași condiții ca și Port-Arthur. În cas, când nu se va pute „ajunge în mod pacnic“, se va întrebuița forța. Trupele sunt gata.

Turburările de stradă în Belfast. Se anunță din Belfast, în Irlanda, că cu ocazia venirii scirilor despre capitularea lui Cronje și despresnarea Ladysmitului, s'au ivit mari turburări între oranjști și naționaliști.

Răsunet din Bihor.

— 21 Febr. (5 Martie n.) 1900.

În Nr. 33 al „Tribunei Poporului“, a diarului frățietății dela Arad, un erou de tufă, care din smidariu nu-și arată fața, ci numai ghiarele, sub numele de Cunctator încercându-se a descrie stările politice și sociale din Bihor, se demite la personalitatea. Înainte de toate trage cu buretele peste renașcerea Bihorului, începută la anul 1851, nu vré să scie de acțiunea Românilor dela 1870 până la 1899, oi provocându-se la trei crai dela răsărit, mândri brebeni de primăvară, dăce că aceștia au deșteptat viața națională în Bihor și aceștia au dat nascere „Bihorenei“.

Acești trei frați, numiți tineri, fiind stimați și de noi, credem că cu modestia lor vor declina dela sine lauda, ce nu și-or arôga, și vor dăce, că înființarea „Bihorenei“ se datoresce fondatorilor, între cari sunt mai mulți veterani, cunoscuți publicului românesc, și numele acestora au stărnit încrederea publicului. Dăce am soi cu cine stăm de vorbă, am arăta și acțiunea Românilor bihoreni în timpul de 30 de ani dela 1870 până în prezent; la această ostentă însă ne vom supune atunci, când lucrul va deveni serios.

După această uvertură, tufăriul se acată de persôna d-lui avocat Nic. Zigre, acusându-l, că el a pricinuit decadența și amorțirea vieții românești în Oradea-mare. O aserțiune stupidă. Dăce un individ, séu chiar familia sa s'ar lapăda, renega de națiunea lor, aceștia pot ôre să tragă după sine pe locuitorii unui oraș, séu ai unui comitat întreg? Puțin respect are „Cunctatorul“ de Români oradani și bihoreni. Adecă să fiă așa de simpli, să se dea după gustul unuia, séu a familiei lui, și să amorțescă toți, ca la perucea? Clica aradană poate merge pe acest calapod, dér alții nu! Noi însă scim contrarul despre d-l Zigre, și anume: că el a fost și este sufletul vieții românești în familia Poenariu; și toți băieții și fetele sale au căpătat creșcere românească. Pană când eroul de tufă nu va veni cu casuri concrete, declarăm de columniă acea denunțare a lui, că înainte Ungurilor Zigre s'a impus de bun patriot (cu înțelesul duplicității), căci noi scim pozitiv, că în toate adunările și acțiunile românești din Oradea și Bihor Zigre a luat parte activă, și nici când nu s'a retras dela împlinirea datorinței naționale. A fost el și la conferințe politice naționale, ce va și dovedi, decât „Cunctatorul“ își va lapăda masca, — ba a fost ales în comisiuni.

Void „Cunctator“ a înegri pe D. Zigre, cu starea miserabilă a administra-

ționei bisericești și școlare în Bihor, dejosese însuși Consistoriul și pe toți protopopii, ba și guvernarea de mai mulți ani a actualului episcop, a părintelui Goldiș, ca fost vicar. „Cunctator“ stăruind a dovedi atotputernicia d-lui Zigre, se face ridiculos, singur îi înalță nimbul. Căci un domnitor absolutistic poate cu puterea să supună pe toți, un simplu cetățean însă numai atunci poate deveni stăpânitor peste mințile și sufletele conșoților săi, decât posedă calitățile superioare și tăria de caracter de a conduce.

Dér, d-le „Cunctator“, pentru ce a fost d-l Zigre ales mai în toate comisiunile sinodale și congresele ale Metropoliei, nu numai odată, ci totdeauna?

Și cum se întâmplă, că numai după 26 de ani se face întrebarea, că cine l'a pus pe d-l Zigre secretar consistorial, și că acesta „vacă de muls“ e incompatibilă cu advocatura privată? Dacă este vre-un regulament în alta privință, părintele Goldiș cât a stat vicar în Oradea de ce nu s'a folosit de el?

Avem firmă credință, că „Cunctator“ nu e din Bihor, ci nascut în oficina „Tribunei Poporului“, în care se pomenește cu predilecțiune vaca de muls, de a cărei lapte s'a folosit și unul ore careva din părinții sufletesei ai acestui diar, deși nu merita acel lapte, ci numai lovitura de picior a vacii.

Cu toate injuriile aduse d-lui Zigre, el este ales vicepreședinte al „Bihorenei“, și mai recent președinte al despărțământului Oradea, fără a avea opinia publică și încrederea generală să țină rost de votul d-lui „Cunctator“.

Dér nu „Cunctator“ este chemat a judeca faptele d-lui Zigre, săvârșite pe terenul bisericesc și școlar, ci Consistoriul Oradea; nici socotelile fundației Zsigaiene ale d-lui Zigre nu este el chemat a le controla, ci Senatul acestei fundații, și peste tot sunt chemate a face aceste autoritățile superioare, înaintea cărora, decât va cere trebuința, d-l Zigre își va sci apăra pozițiunea sa.

Nu de astea îl dore pe „Cunctator“, ci de alegerile apropiate sinodale. Se teme, că în Bihor nu vor putea eși din urnă clicașii birădaui, cari având majoritatea, ar voi să domineze, să zdrobescă așa numitele neamuri, ca apoi să vină altele; va să dică „sculați-vă, ca să ședem și noi“, căci duhul modern așa guvernază biserica.

Censor.

Războiul din Africa sudică.

La Londra și pretutindeni se așteptă cu mare încordare momentul luptei decisive. Lupta aceasta se crede, că se va da cam la 8 kilometri depărtare de Paardeberg, pe țărmii riului Modder, unde Burii, după obiceiul lor, au ocupat poziții pe nisca înălțimi întărite cu șanțuri. Nu se știe încă pozitiv, câți Buri se află acolo; se știe însă, că Roberts are aici oinel brigădi, va să dică sunt în preponderanță față cu Burii, și terenul de atac încă le e favorabil.

După cum se vestese agenției „Reuter“ din Capstadt, o altă trupă englesă a plecat din Kimberley spre nord, probabil pentru a libera Mafeking-ul, său — ceea ce e și mai probabil — pentru a trece peste riul Vaal și a năvăli în Transvaal. Englesii vor adică să atace de-odată ambe republicele.

E curios, că pe când Burii s'au retras aproape din toate pozițiile, ce le ocupaseră în coloniile engleze, guvernatorul Milner din Capland a proclamat starea de război în mai multe districte (Prieska, Kenhardt, Vriststown și Barklywest), în cari Olandesii au prins armele contra dominației engleze.

Éta scirile mai nouș:

Burii nu cedază.

Din Londra se telegrafază, că poziția de luptă a Burilor lângă *Ostfontein* se estinde pe un teren de 8 kilometri. Flancul lor drept se află pe-o spinare de munte lungă, pe partea nordică a riului și între

munte și riu. Pe țărmul sudic se află flancul stâng, ér centrul e situat pe cele 6 coline. Flancul stâng a înaintat câte-va zile mai înainte spre sud. Noua poziția de luptă a Burilor este aproape imposibil de încunjurat. Președintele oranjean Steyn se află în lagărul bur. La cas când Burii ar fi învinși, el va numi un guvern provisor și președintele se va refugia la Pretoria pentru inițierea negocierilor de pace.

Aceasta se spun din isvor engles.

Agentul transvaalian din Bruxella publică informațiunea, că după scirile, ce a primit în urmă, *înaintarea Englesilor spre Bloemfontein s'a împiedecat*. Generalul French, care deja în 28 Febr. a plecat spre Bloemfontein, n'a putut să înainteze, deoarece divizia lui *De Witte* l'a oprit. Trupele lui *Gatacre*, *Clements* și *Brabant* de asemenea nu pot să înainteze. *Buller* n'isuesce a-se uni cu Roberts trecând muntele *Draken*, însă Burii au ocupat toate strimțorile și nu lasă pe Englesii să treacă. Situația așa-dér s'a îmbunătățit în ultimele zile pentru Buri, căci aceștia au timp, ca să-și întărească pretutindeni pozițiunile.

Din *Colesberg* i-se vestese agenției „Reuter“ din Londra cu data de 5 l. c., că Burii țin încă ocupate înălțimile de pe țărmul sudic al riului *Oranje*.

Lupta de la Dordrecht.

Generalul engles *Brabant* a avut o luptă la *Dordrecht* cu Burii. Lupta a fost orăncenă, căci Burii au apărut vitejesece fără-cale palmac de pământ, pricinuind pierderi însemnate Englesilor. În fine însă totuși Englesii i-au rășbit pe Buri, cari s'au retras fără pierderi serioșe, ducând cu ei carțile și tunurile.

Condiții de pace.

Agentul transvaalian *Dr. Leyds* din Bruxella declară, cum am semnalat și eri, că *conditio sine qua non* a orî cărui păci este *garantarea necondiționată a independenței statelor bure*. În schimb Burii sunt aplecați a rezolva cestiunea *Uitlanderilor* după cum dorește Anglia. De vor voi însă Englesii să anețeze republicele, *Burii mai bucuroși își vor pustii orașele și părăsindu-și vatrele dimpreună cu femei și copii, vor emigra* — dér sub dominațiune englesă nu vor rămâne. *Dr. Leyds* află a fi de însemnătate, ca Anglia să o știe această.

Loteria de Stat sistem Preda.

Sistemul de până aci al loteriilor particulare, precum și al celor de Stat, este pretutindeni condamnat, mai ales pentru imoralitatea, pe care el o încurajază. În cele mai multe State ómenii politici s'au ridicat în contra acestui nenorocit sistem, dér fioul li-se împotrivesce, pentru-că el, care încasăza aci milioane pe urma loteriilor, nu vré să auză de desființarea lor.

Idealul loteriei de Stat ar fi, ca ea să fi așa fel organizată, ca biletele de loterie, odată cumpărate de public, să nu-și mai potă perde valoarea, nici după tragere, în nici un chip. Cu alte cuvinte, *hazardul* său norocul să efecteze numai procente sumelor ce rezultă din vânzarea bilzelor. În modul acesta loteria nu numai că ar înceta a fi imorală, dér mai mult ea s'ar transforma într'un admirabil sistem de economii pe sâma cumpărătorilor de bilete.

Acest mare principiu l'a avut distinsul nostru compatriot, d. D. *N. Preda*, în vedere, și după studii de 20 de ani, el a isbutit să-i găsească formula, care să-l întrupeze. D-l D. N. Preda, care a petrecut 20 de ani în Paris, este aci o celebritate financiară nu numai în capitala Franței, ci și în Austria, în Italia, Ungaria etc. D-l Preda este în tratative cu mai multe guverne, cărora li-a espus deosebitele sale sisteme financiare, pe care economiștii practici din Apus le-au considerat și le consideră ingenioșe. Vestitul fost ministru de finanțe și ministru-președinte al Ungariei d. Al. *Weckerle*, dice în corespondența sa cu d. Preda, între altele:

Budapesta 17 Martie.

„Am studiat cu multă plăcere frumoșă d-tale operă relativă la reforma loteriei...“

ér la 26 Aprilie 1898, d. *Weckerle* scrie între altele: „Mărturisesc, domnul meu, că opera d-vóstră este foarte remarcabilă...“

Marele diar din Viena „*Deutsches Volksblatt*“, care s'a ocupat de nenumărate ori de ideile d-lui Preda, dice, d. p. în No. dela 3 Sept. 1898: „Formula lui Preda având o însemnătate economică colosală, am convingețiunea, că întregul său sistem este vrednic de studiu popórelor și al guvernului Austriei, cărora il recomand și il dedic...“ etc.

În anul 1898 deputatul la Camera Austriei, d. dr. *Iosef Schlesinger*, tovarășul de luptă al primarului dr. *Luiger*, a prezentat ministrului de finanțe d-nul *Kaizl* un Memoriu. „Institutul *System Preda*“ expune ministrului necesitatea de a se înființa în Austria acest institut.

Tratativele în această privință continuă între d. Preda și mai mulți frunțași ai politicii austriace. Am puté înșira o serie întregă de financiar și miniștri din Italia, Franța etc. cari toți vor să dea ființă proiectelor d-lui Preda. Într'o scriere pe care a scos-o zilele acestea de sub tipar, marele nostru compatriot arată principiile lotăriei de stat moralizată și ale băncii industriale rurale.

Planul acesta poate deveni de-o foarte mare însemnătate pentru viitorul nostru financiar. („Rom. Jună“)

Mulțămită publică.

Conducerea Reuniunii științifice și de casină militară nu poate destal de iute să mulțămescă în particular și personal, cum ar dori, tuturor P. O. domne și domni, copiilor celor mult draguți și bunilor părinți pentru concursul lor amical și plin de succes la aranjarea seratelor de diletanți în favorul „*Crucei Roșii*“.

De aceea adresază pe calea acesta tuturor participanților numiți fierbintea rugare, de a primi cea mai sinceră și caldușă mulțămită în forma acesta, pentru devotatul concurs nu numai leal, ci care nu s'a retras nici dela jertfe însemnate materiale. Să fiă siguri de recunoștința durabilă a prezidiului Reuniunii.

Dorim ca participanților să le rămână o amintire plăcută a zilelor de 5 și 6 Martie 1900 și a probelor și exercițiilor, ce li-au premers.

Dorim în deosebi, țca în inimile primitoare ale draguților copii să rămână pentru totă viața nestêrșă gingașă amintire a acelor ore, ce le-au gustat cu plăcerea dansului precum ei înșiși au încântat pe tineri și bătrâni în tabloul strălucit în color și frumos alintat al jocului lor plin de viață.

Președintele Reuniunii:

Francisc Rieger, colonel.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 8 Martie. În ședința secretă, în care s'a discutat afacerea *Banffy*, *Ugron* a declarat, că el a scris articolul contra lui *Banffy* în „*Vaterland*“ (Mare senzațiune).

Paris, 7 Martie. Infrângerile Burilor au făcut să isbucnescă aci și mai mult ura contra Angliei. „*Figaro*“ și „*Echo de Paris*“ publică caricatură ironică contra Englesilor, *Quesnag* de *Beaupaire* atacă violent pe Englesii. Fr. *Copee* numesce pe *Cronje* „un *Leonida*“, ér „*Libre Parole*“ pune în prospect un apropiat război între Franția și Anglia. Pe *bulevardul Poissonniere* șese tineri au bătut rău pe un Engles și în locuri publice Englesii sunt espuși la insulte.

Londra, 7 Martie. Înaintarea Englesilor în statul liber *Oranje* întem-pină tot mai marî piedeci. Numai acum a eșit la ivelă, că Burii au pus la timpul său mâna pe un mare transport de proviziuni engleze, ceea ce a causat, că Englesii sufer lipse așa de marî, încât ovésul destinat cailor a trebuit să fiă măcinat și împărțit la soldați. Englesii au lipsă mare de cai. Cavaleria lui *French*, făcând o iscodă pe țărmul nordic al riului *Modder*, a dat peste un deta-

șament bur de transport și l'a atacat. Burii însă în mare număr au bătut și respins pe Englesii. Burii se întăresc cu șanțuri, ei au așezat 8 tunuri pe colina cea mai înaltă și au întărit alte număróse coline.

Bruxella, 7 Martie. Roberts a trimis 10,000 pentru a libera *Mafeking-ul*. Armata liberatoare e în luptă cu divizia lui *De Wette*, care împiedecă cu succes înaintarea Englesilor. Burii și-au dus cu ei din *Dordrecht* toate tunurile și au ajuns neconturbăți la frontieră.

Petersburg, 7 Martie. În cercurile diplomatice de aci se crede, că *intervenirea* în favorul Burilor va lua în curând forme concrete. Tóte foile rusesci urgităze intervenirea și „*Rosija*“ dá espresune părerii, că Europa ar plăti scump, decât și mai departe ar mai păstra neutralitatea față cu Anglia.

Londra, 7 Martie. Guvernul a provocat coloniile să trimită trupe la Africa. În general se crede, că urgitarea adunării trupelor în colonii se face din temerea, că în Asia se vor nasce complicațiuni.

DIVERSE.

O nouă întrebuintare a telegrafului fără sirmă. *Marconi*, la întărcerea sa din America și la o distanță de 100 kilometri de costa englesă, unde se găsesc aparate fără sirmă, a trimis telegrame și a primit îndată și răspuns, cari arătau scirile cele mai nouș despre războiul din Africa de sud. *Marconi* a tipărit imediat aceste rapórt și le-a vëndut sub numele „*Transatlantic Times*“ la pasageri pe preț de 1 leu exemplarul. Acestă încercare atât de bine reușită a avut ca urmare, că societățile de navigațiuni engleze și americane au luat hotărârea de a introduce telegrafia fără sirmă și pe vapoarele lor, pentru-ca voiajerii să aibă posibilitatea de pe bordul vaporului pe care voiajază să primescă sciri dela rudele lor și mai ales să potă da avizuri la diferitele hoteluri pentru rețineri de diueuri și odăi.

Tipografia pe câmpul de război. Diarul oficial „*Volksteim*“, cel mai important din *Transvaal*, se redactază, se culege și se tipărește în câmpul de război, în chiar cartierul general al armatei bure. Întréga tipografia e instalată într'un vagon mare, care se transportă cu boi. Redactorii scriu articolele pe câmp, ér în ore libere se duc de se luptă în rândurile armatei.

Un miliardar generos. Cu ocazia unui proces de milioane, care se judecă acum la *New-York*, a venit vorba și despre miliardarul *Cornegie*. Nascut în 1848 la *Pittsburg*, el câștiga șese franci pe săptămână. Astăzi are o avere de mai mult de un miliard și un venit zilnic de 250,000 lei. Cum a făcut averea ar fi greu de spus. Interesant însă e modul, cum cheltuesce și ce gândesce miliardarul. El, cu totul contrar de vederile altor milionari, află corect a folosi banii pentru ușurarea miseriei ómenesci și astfel voesce să distrugă prima cauză a miseriei, ignoranța, după părerea sa, și astfel a cheltuit în mai puțin de șese ani șese-deci milioane pentru universitățile populare. Institutul popular, cel mai magnific palat din *Edimburg*, e construit de acest miliardar. În ce privesce păreriile sale, el plecă dela axioma, că „*ori-ce om, care móre bogat, dovedesce că a fost un necinsit*“ și astfel nu este instituția de binefacere, care să nu numere pe *Cornegie* între frunțașii săi.

Literatură.

A apărut: „*Extras din tarifele de postă și telegraf valabile dela 1 Ianuarie 1900*“. Fiind tarifele anterioré în multe privinți esențial schimbate în urma introducerii valutei de coróné, extrasul acesta e de cel mai mare folos pentru birouri și privați. Se poté procura dela librăria arhidieceșană în Sibiu, cu prețul de 20 fil.

**„Dela Tipografia A. Mureșianu“
din Brașov,**

se pot procura următoarele cărți:

Scrieri literare pentru popor.

Poveștile Peleşului, eminentele novele ale *Carmen Sylvei* (regina României), cunoscute în toată lumea literară. Costă 50 cr. (cu posta 55.)

Legende sêu Basmele Românilor adunate din gura poporului de neuitatul *P. Ispirescu*. Acesta e una din cele mai prețioase colecțiuni de povești, ce le avem în literatura noastră și n'ar trebui să lipsescă din nici o bibliotecă română, cu atât mai puțin din bibliotecile populare, fiind în felul sêu o scriere de model. E o carte mare de 400 pag. Prețul 1 fl. 70 cr. (cu posta 1 fl. 80.)

Dilele lui Mesia (Ben Hur) de renumitul scriitor *Lewis Wallace*. Tomul I conține 532 pag. și costă numai 75 cr., 2er tom I are 508 pag. și costă 70 cr. Intregul op. fl. 1.45 (cu posta fl. 1.60.) În asemănare cu mărimea, prețul e foarte moderat. Cititorii vor găsi în el o lectură distractivă și moralizatoare, pentru bibliotecile populare și pentru familii el constituie o lectură escelentă și foarte potrivită de-a înlocui romanele seci și de senzație

Săpătorul de bani, comediă în trei acte localizată de *Antoniu Popu*. Se recomandă mai ales pentru cei ce vrêu să jöce teatru, fiind o piesă foarte ușoră, cu sugemoral luat din mijlocul poporului. Prețul 12 cr. (prin postă 14 cr.)

Nopti de iernă, novele pentru popor de *George Simu*. Conține vre-o 7 novele cu tendințe morale. Mărimea 250 pag. Prețul 60 cr. (cu posta 65 cr.)

Vięta după mörte, sêu nemurirea sufletului, dedusă din misterul ființei omenești și desertăciunea celor trecătoare, de *I. P. Edițianca a doua*, apărută în Gherla în 1897, corectată și amplificată, scrisă cu ortografia cu semne. E o carte foarte mângăitoare pentru inimile creștine și scrisă la înțelesul fie-căruia. Prețul 50 cr. (Cu posta 55 cr.)

Țigani, schiță istorică lucrată pentru petrecere după mai mulți autori, de cunoscutul nostru scriitor *Ioan Pop Reteganul*. Prețul 55 cr. (cu posta 58 cr.)

Merinde dela școlă, sêu învățături pentru popor, de *Dr. George Simu*. Este o carte mare și foarte ieftină în asemănare cu învățăturile mari și multe, ce se cuprind în ea. Prețul 60 cr. (trimis prin postă 70 cr.)

Poveștile Bănatului e o carte mare cu povești din Bănat, împărțită în 3 tomuri, de *G. Cătană*. Prețul 65 cr. (cu posta 70 cr.)

Musa Someșană este o carte de poesii populare din jurul Năsăudului, culese de *Iuliu Bugnariu*. Prețul 25 cr. (cu posta 28 cr.)

Buchetul, culegere de cântări bătrânesci și naționale de *I. Pop Reteganul*. Prețul 25 cr. (cu posta 28 cr.)

Dracul novelă de *V. R. Buticescu*. E scrisă foarte popular cu tendința de-a combate credința desertă. Prețul 10 cr. (prin postă 12 cr.)

Lira Bihorului este o cârticică cu balade populare, adecă o carte cu povestiri istorice scrisă în versuri, de *Antoniu Popu*. Prețul 20 cr. (cu posta 23 cr.)

Chiuituri de cari strigă feciorii în joc, de *I. Pop Reteganul*. Prețul 40 cr. (cu posta 45 cr.)

125 chiuituri de cari strigă feciorii în joc, de *I. Pop Reteganul*. Prețul 12 cr., cu posta 15 cr.

Părintele Nicolae, schiță din viața preoților, de *George Simu*. Prețul 30 cr. (cu posta 33 cr.)

Opșaguri, cât cioplite, cât pilite și la lume împărțite, de *I. Pop Reteganul*. Sunt vre-o 60 de poesii glumețe. Prețul 40 cr. (cu posta 45 cr.)

Risete și zimbete, de *T. V. Gheaja*. După cum și titula arată, este o carte de cuprins glumeț; în ea se află nu mai puțin ca 254 de anecdote, păcălituri și povestiri glumețe, care te fac să-ți mai uiți de necăsurile lumii și să izbucnesci în ris. Prețul 30 cr. (cu posta 35 cr.)

Cartea Săteanului, de *Emanuel Păvăleanu*. Conține mai multe novele populare, scrise în stil foarte ușor, și printre ele mai multe poesii, mai ales satirice. Prețul 45 cr. (cu posta 50 cr.)

Preotul ca ministru al sacramentului penitenței, tractat teoretic-practic, prelucrat de *Arghirobarbu*, cu per-

misiunea superiorilor. Pseudonimul *Arghirobarbu* e cunoscut în literatura noastră cu autorul multor scrieri de valoare, mai ales bisericesci, între cari este a se număra și scrierea de față, care cuprinde un studiu aprofundat și denotă o bogată erudițiune teologică din partea autorului. Prețul unui esemplar (207 pag. format mare 8°) e 1 fl. (plus 10 cr. porto.)

„Amicul bun“, colecțiune de lectură solidătoare de caracter în direcțiune religioasă-morală (Doctorul sufletesc și sfaturile lui pentru cei ce sunt aproape de timpul scăpării din închisore) tradusă de actualul preposit capitular *Ioan Papiu*, pe timpul când funcționa ca spiritual la institutul corecțional din Gherla. Prețul 10 cr. (plus 2 cr. porto.)

„Considerațiuni istorice asupra asociațiunii popórelor și aplicațiunea lor la națiunea noastră de Ioan Clinciu profesor în Bucuresci. Acesta scriere, apărută tocmai acum de sub tipar, este de deosebit interes pentru bărbații iubitori de știință. Prețul 1 fl., (+ 5 cr. porto.)

Dietetica populară, scrisă cu deosebită considerațiune la modul de vețuire a țeranului român, de *Simeon Stoica*, medic pensionat. Carte tipărită cu ajutorul Asociațiunii și de favorabil aprepătăt din partea diarelor noastre. Conține vre-o 25 figurî în text. Prețul 85 cr. trimis francat.

Cugete și considerațiuni din experiența vieții lui Arghirobarb. Tipărită în 1898. Cartea se estinde pe 30 pagine și conține 170 de sfaturi înțelepte, scóse din pățania vieții. Prețul 10 cr. (cu posta 12 cr.)

Logodnica contelui Stuart, povestire din viața Românilor bihoreni, de *d-na L. Rudow-Suciu*. Este o carte de 148 pag. 8°, tipar mărunt, dăr frumoș și curat. Prețul 50 cr. (cu porto 55 cr.)

Toaste pentru tot felul de persoane și ocaziuni, de *Tit. V. Gheaja*, spiritual la institutul de corecțiune din Gherla. Prețul 20 cr. (cu posta 22 cr.)

Povestea despre prințul Ahmed al Kamel sêu Pribeagul îndrăgostit, tradusă de *Dr. T.* Este o istorisire interesantă și bine scrisă. Prețul 30 cr. (Cu posta 33 cr.)

Poesii de Vasiliu Ranta Buticescu. E o bogată colecțiune de poesii, tipărite pe hărțiă fină și formând un volum de lux. Prețul era la început 1 fl. 20 cr., acum numai 60 cr. (cu posta 70 cr.)

Felicitări în poesii și prosă la anul nou, ziua născerei și ziua numelui, câtră diferite rudenii, preoți, învățători și binefăcători, precum și vorbiri la diferite ocaziuni școlastice, de *George Simu*. Prețul 20 cr. (cu posta 22 cr.)

Proprietar: *Dr. Aurel Mureșianu*.
Redactor responsabil: *Gregoriu Maior*.

Cursul la bursa din Viena.

Din 7 Martie 1900.

Renta ung. de aur 4%	98.15
Renta de coróne ung. 4%	93.75
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	100.60
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	100.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	99.40
Bonuri rurale ungare 4%	93.—
Bonuri rurale croate-slavone	92.75
Impr. ung. cu premii	163.40
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	141.30
Renta de argint austr.	99.30
Renta de hărțiă austr.	99.25
Renta de aur austr.	98.30
Losuri din 1860.	136.—
Acții de-ale Băncei austro-ungară	127.—
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	186.—
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	234.86
Napoleoniori	19.29
Mărci imperiale germane	118.40
London vista	242.50
Paris vista	96.32 1/2
Rente de coróne austr. 4%	99.35
Note italiene.	90.05

Cursul pieței Brașov.

Din 8 Martie 1900.

Banenota rom. Cump.	18.90	Vënd.	18.96
Argint român. Cump.	18.70	Vënd.	18.75
Napoleoniori. Cump.	19.08	Vënd.	19.14
Galbeni Cump.	11.20	Vënd.	11.30
Ruble Rusesci Cump.	2.54	Vënd.	—
Mărci germane Cump.	118.—	Vënd.	—
Lire turcesci Cump.	21.40	Vënd.	—
Seris. fonc. Albina 5%	100.—	Vënd.	101.—

Rochii de mătase Foulard fl. 8.20

și mai sus! — 14 metri. — Trimise franco și liberate de vamă! —
Mostre se trimit imediat, asemenea „Mătase Henneberg“ négră, albă și colorată dela 45 cr. până la 14 fl. 65 cr. metru. (2)

G. Henneberg, Fabricant de mătăsuri, (liferant al curții c. și r.) **Zürich.**

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provădut cu cele mai bune mijloce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a puté esecuta **orice comande** cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
ÎN AUR, ARGINT ȘI COLORI

CĂRȚI DE ȘCIINȚĂ,
LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNTĂ
DUPĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.

ANUNȚURI.

REGISTRE și IMPRIMATE
pentru toate speciile de servicii.

BILANȚURI.

*Compturi, Adrese,
Circulare, Scrisori.
Couverte, în toată mărimea.*

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de **HOTELURI**
și **RESTAURANTE.**

PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE

BILETE DE INMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în **biuroul tipografiei, Brașov Têrgul Inului Nr. 30, etagiul I, cătră stradă.** — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.

ABONAMENTE

LA

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Prețul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei luni.	3 fl. —
Pe șese luni.	6 fl. —
Pe un an	12 fl. —

Pentru România și străinătate:

Pe trei luni.	10 fr.
Pe șese luni	20 fr.
Pe un an	40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe an	2 fl. —
Pe șese luni.	1 fl. —
Pe trei luni	50 cr.

Pentru România și străinătate:

Pe an	8 franci.
Pe șese luni	4 franci.
Pe trei luni	2 franci

Abonamentele se fac mai ușor și mai repede prin mandate postale.

Comnii cari se vor abona din nou, să binevoiescă a scrie adresa lămurit și a arăta și posta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei“.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul à 10 fil. se vinde la librăria **Nic. I. Ciureu** și la **Eremias Nepoții**.